

eds door ons
schreien
verweer,
beginsel in
kan daar-
uitwerken.
in protesten
et daardoor
it brengen.
itelijk staat
en.
toe. We
s. Felix op
meer nog,
an was ge-
rond steeds
Ds. Felix
g beschul-
deel staan.

kt niet, dat
uitgaat door
at zij verre.
dat de Syn-
anders voor
us staat ze
n zijn broet-
ht, die niet
rechtigheid

we, dat de
dix, en het
de Dolee-
Synodalen,
t strijd met
et den cisch
vills op die
ods Woord,
reken: dat
an gesteld:
nedegaan;
moet thans
loft tegen
ikken.

leiding aan
g voor te
aring ael-
ngangs her-
rijf van het
um in zake
gevolgd is,
eel, af te

an zij ons
eroorloofd:
lix dat de
an de 200
de Synode,
admaal had
rede: Toen
volge van
m, algezet
e toen z. i.

deide perti-
twoord zal
gaan over
deze vragen

icht, eer hij
ragen: hoe
ik in het
are?
dat tot een
ebben, dan
te rekenen.
onkelwegen
de, zelfgen
n, dan dien
niet aan dat
elt veelere

veve Syno-
too hinder-

en elders
vergoeding
nd, die de
anken toch
daarom op

standpunt,
te kerkge-
h te trek-
Dit moes-
standpunt

n, goed te
n valt, is
het recht,
dan tenig
de minste
alzo dat
rdt. Geld-
ge apostel
mt. Echte

dijk of als
altijd.
geen ges-
n college
wereldsch

at in dor-
te leiden
buitenspo-

Wildeboer
geestver-
or het in-
en stelling

onwaardig
oedlijken
n, die op
te ze niets
uitstaande
ld om de
houden;

En dit nu noemen we karakterloos.
Te Amsterdam verklaart men de H.H.
Greviers c. s. als leitelijk bulten de „kerk“
staande, enkel omdat ze aan een andere
„vereniging“ hoorden, en in steden en
dorpen blijft men den goeden lieden het lid-
maatschap van de Organisatie opdringen,
om ze te plukken; ook al weet ieder in
het dorp, dat ze final met de Synodale
organisatie gebroken hebben.

Te Amsterdam dus ja, omdat er geld
voor de Organisatie door dit ja is los te
krijgen; en te Rijsoord neen in geheel
dezelfde conditie, omdat daar uit dat neen
weer geld is te kloppen.

Neen, heusch, zoo eert men zichzelf
niet.

Het dusgenaamde *Vrij Beheer* is na de
gebeurtenissen van 1886 in de Synodale
Organisatie met machteloosheid geslagen.
De belijders van den Christus in het
Synodaal Genootschap roeren zich niet meer.
Als schimmen in den Sijol liggen ze mach-
teeloos neder. En de Synode is er bij elke
gelegenheid op bedacht, om weer een dorp
en nog een dorpje onder het Algemeen
College van Toezicht te stellen.

Men vraagt dan geld aan de Synode; en
de Synode zegt: „Ja, lieve heeren, een
schotel linzenmoes heb ik voor u, maar
eerst uw vrijheid overgeven. Anders krijgt
ge niets.“

En dan wordt er een stemming gehou-
den. Geld of vrijheid! is dan de leus, en
dan wordt de vrijheid er aan gegeven en
het geld geind. Altoos de zilveren koorde.

Alleen te St. Anna Parochie neemt de
zaak een anderen loop.

Daar woelen sociale geesten, en daar heeft
men het Vrij Beheer zoeken te sterken
door opneming in het reglement van een
bepaling, dat kerkelijke censuur niet wer-
ken zal op het terrein der kerkvoogdij.

Dit prikkelt weer eenigszins de belang-
stelling.

Immers men vraagt zich af, of de „hoo-
gere besturen“ dit gedoogen zullen. En zoo
niet, hoe c. q. de burgerlijke rechter in
deze recht zal wijzen.

Natuurlijk ligt in deze beweging uit ker-
kelijk oogpunt besien, geen kracht; maar
het is toch opmerkelijk, hoe de moed om
voor zijn vrijheid en zijn recht op te komen,
die er bij de „Orthodoxen“ totaal uitsleet,
bij enkele Modernen nog opleeft.

Hadden de Synodale „Orthodoxen“ maar
een „leider“, het zou wel anders gaan.

Maar dat juist ontbreekt hun, en daar-
om staan ze weerloos!

Aan den emeritus-predikant Gravemeyer
is het voorrecht ten deel gevallen zijn *Lees-
boek over de Gereformeerde Geloofsleer* ten
einde te brengen.

Reeds op tamelijk gevorderden leeftijd,
het was in 1878, begon hij deze uitgave;
sinds mocht hij er twaalf jaren aan door-
werken; en thans in 1890 is deze arbeid
in een en twintig afleveringen voltooid.

Zij hem daarmee geluk gewenscht, en
dank gezegd, voor het vele goede dat ook
hij door deze uitgave tot den voortgang
der Gereformeerde beweging bijdroeg.

Waat wel brak Ds. Gravemeyer kort na
1886 zijn betrekkingen met de Gerefor-
meerden af; maar voorzooverre ook in
zijn latere stukken nog een goede uiteen-
zetting van de Gereformeerde belijdenis
wierd geboden, heeft hij uiteraard toch
zonder het te bedoelen de Gereformeerden
tegen de Synodalen gesteund.

En nu ligt er wel iets tragisch in, om
een man van zijn eerbiedwaardigen leef-
tijd, van zijn ongemeene kunde en rijpe
ervaring nog aan het einde zijns levens voor
de Haagsche Synode partij te zien kiezen,
op hetzelfde ogenblik dat hij een belijde-
nis uitlegt, wier innelijke wezen tegen ge-
heel dat Synodaal bestaan indruischt, maar
zulk schrille tegenstellingen bestaan nu
eenmaal in het leven.

Men kan, ook blijkens zijn merkwaardig
voorbeeld, op de studierkamer jaren lang
genieten in de schoonheid der Gerefor-
meerde Belijdenis, maar zonder den drang
te ontwaren, om mede volgens den eisch
der schoone belijdenis te handelen en op
te treden.

Of liever dan is het geen belijdenis,
maar meer wat Ds. Gravemeyer zelf ten
titel koos: *Geloofsleer*.

Het worden dan veelszins goed gestelde
en goed geordende uiteenzettingen van aller-
lei punten der leer; maar de band die deze
leer aan heel het openlijk optreden van den
persoon verbindt, moet, trekt niet.

Toch zou daarom dit Leesboek voor de
Gereformeerden nog zeer goed te gebrui-
ken zijn geweest, zoo Ds. Gravemeyer,
die juist in de dagen der Doleantie aan
het stuk over de kerk toe was, deze
locus de Ecclesia niet, der Synode ten ge-
rieve en ten believe, op onjuiste wijze
had voorgesteld.

Door die zonderlinge misgreep heeft hij
zijn zoo goed begonnen taak tot een strijd-
schrift tegen de Gereformeerden gemaakt,
en zich daardoor den toegang tot onze krin-
gen gesloten.

Zou het daarom niet geraden zijn, dat
de ondernemende uitgever Wiarda te
Sneek de aflevering over de kerk eenvoudig
overdrukte, en dat Ds. Gravemeyer de
moete nam, om nu zijn kostelijke arbeid
voltooid is, uit zijn uiteenzetting over de
kerk alles weg te nemen, wat hem des-
tijds door geprikkeldheid tegen de Do-
leantie of zucht ter goedsprek van eigen
houding werd ingegeven.

Een apologie van ons standpunt vragen
we niet.

We vragen alleen een uiteenzetting van
de *locus de Ecclesia* naar Gereformeerde
beginselen.

En ontvangt men die, dan ligt er de
apologie voor ons streven en de veroor-

deeling van Ds. Gravmeyers eigen houding
vanzelf in.

Ds. Gravemeyer weet toch zoo goed als
iemand, dat geen enkele van onze Gerefor-
meerde vaders ooit kerkelijke gemeenschap
zou gehouden hebben met een kerk, die
allerlei loochenaars van den Christus Zon-
dag op Zondag duldde bleet als *Evangelie-
dienaren op den kansel*.

KUYPER.

Uit de Pers.

Goede werken geeft Ds. Gispin in de *Ma-
cedonier* over het kerkelijk karakter der echte
zending.

Hij zegt er van:

In de Zendingsgenootschappen oefenen de geloof-
gen een ambt of een roeping en verplichting uit, om
als getuigen van Jesus Christus in de wereld op te
treden. In onze dagen, waarin zooveel van het ambt
der geloofgen gesproken wordt in betrekking tot de
kerk, is het woord toegekend om van kerkelijk te veranderen,
ook al zijn ze maar met twee of drie vergaderd,
en voorts deze hunne daad kracht en rechtvaardigheid
heeft voor de gansche kerkelijke gemeente; in onze
dagen zal men moeilijk het recht hun kunnen betwisten
om, waar de Kerk natijs niet het bevel des
Heeren om het Evangelie allen creaturen te prediken,
niet te worden, zelve de handen aan het roep te slaan
en te doen hengen de Kerken in haar geheel moeten
doen maar niet doen.

De vraag, of de oprichters en leden der verschillende
Zendingsgenootschappen van deze bevoegdheid of van
deze roeping en verplichting der geloofgen zich vol-
komen bewust zijn, en uit overtuiging handelen, kan
hier buiten beschouwing blijven. Zij staat in het nauw-
verband met heel het kerkelijk vraagstuk en met de
meerder of mindere getrouwheid aan het historisch
geloof en de belijdenisschriften, met de leer der Kerk,
uit de tijden der groote reformatie en de opvatting
van de leer over het ambt der geloofgen. Daaruit
laat zich grootendeels verklaren het bestaan van zooveel
genootschappen of vereenigingen, die het Zending-
systeem hebben ter hand genomen. Er laggen be-
wust of onbewust, aan die verscheidenheid der genoot-
schappen verscheidene leerbegrippen ten grondslag. De
Kerkelijke en Theologische richtingen onder de Ned.
Hervormden, spiegelen zich ook, in een of ander op-
zicht, in de verscheidenheid Zendingsgenootschappen af.

Met openbare loochenaars van de godheid van Chris-
tus en peritente bejdenissen van het bovennatuurlijke,
in éne Kerk den dood des Heeren te verkondigen en
onder kerkelijk verband saam te leven, acht men plicht-
matig. Maar voor geen geld van de wereld zou men
met zulke lieden van éen Zendingsgenootschap lid
zijn! Op het gebied der Zending zijn men tegen een
scheuring meer of minder niet op.

De arbeid nu van zulke geloofgen is geen Kerke-
lijke Zending. Hij gaat niet uit van het lidmaatschap
der Kerk. De oprichters der gemeente hebben, in kwaliteit
van opziener, met deze Zending niets te maken. De
Zendingen zijn uit dit oogpunt besien geen wettige
dienaren des Woords en missen de bevoegdheid om in
de kerken van het moederland te prediken, op te tre-
den en het Woord en de Sacramenten te bedienen.
Hier te lande zijn zij van den dienst der kerken, an-
ders dan als behulpzaam, uitgesloten, evenals de gods-
dienstonderwijzers en de oefenars.

En verder:

De vraag nu: of de geloofgen bevoegdheid hebben
om als geloofgen en al leden van georganiseerde ker-
ken, te handelen en te handelen te worden, moet, niet
theoretisch oogenpunt, maar praktisch beantwoord worden.
Door theoretisch oogenpunt bedoel ik eigenlijk leer-
stelling en kerkrechtelijk oogenpunt.

Er is toch in al de schriften des N. T. geen enkel
voorbeeld aan te wijzen, dat, waar reeds een georga-
niseerde kerk bestaat op zich zelf staande geloofgen
alleen op grond dat zij geloofgen en leden van het
verborgene licht van Christus zijn, de bediening des
Woords en der Sacramenten onder leden of heidenen
hebben vervuld. Het waren ambdragers die het al
Apostelen of Evangelisten het Woord predikten, ambten-
dien die met het diakenambt zeer goed verenigbaar zijn
en ook wel vereenigd waren. Het bevel dat Christus
woorde zijn leiders gaf, om allen creaturen het Evan-
gelie te verkondigen, de volken te onderwijzen en te
doopen, zal toch wel zoo verstaan moeten worden,
dat het gegeven is aan de geheele gemeente, niet los
en onafhankelijk van de Apostelen en hun gezag, maar
onder hunne autoriteit en naar de bepalingen die zij
als lasthebbers van Christus, daarvoor zouden stellen.
Zoo vermaant Paulus Timotheus dat hij het goede
pauze moet toevertrouwen aan georganiseerde menschen,
die bevoegd zijn om ook anders te leeren.

Zoo heeft de kerk in alle eeuwen het Woord des
Heeren ook opgevat. Want het is iets anders of een
geloofge in zijn omgeving, op reis of ook onder
heidenen en mohammedanen, getuigenis aflegt van zijn
eigen geloof, en anderen opwekt om in Christus te
gelooven, dan of hij zelf thuis blijft en alleen op
de handelingen van Christus zijn, de bediening des
Woords en der sacramenten te bedienen.

En dit is toch wat de Zendingsgenootschappen in
den grond der zaak doen. De z.g. ordening der zen-
dingen geschiedt wel door gaans door een of meer
predikanten en, in den laatste tijd, ook wel in een
officieel kerkgebouw, maar dat alles heeft geen zin aan
deze handeling geen kerkelijk of gemeentelijk karakter.
De predikant heeft voor deze handeling geen opdracht
van de gemeente waar dieenaar hij is, en de kerk wordt
eenvoudig door de kerkvoogden voor dit doel geleend
of beschikbaar gesteld, gelijk dit ook wel geschiedt
voor een orgelconcert, de inhuldiging des Konings, of
andere andere.

Het kerkelijk karakter, dat de ordening der zendingen
hierdoor krijgt, is dus niets anders dan schijn. De
kerk zelve rendt niet. Zij erkent de z.g. geordende
broeders niet als dienaren des Woords en verbiedt hun
de bediening der Sacramenten in de kerken van het
moederland.

Hiermee vereenigen we ons van harte.

En wel volgt dan een kritiek op wat schrijver
dixes op het Geref. Zendingcongres over het
revolutionair karakter der Zendingsgenootschap-
pen sprak, maar een kritiek die ten deele op
misverstand rust.

Althans in de conclusie waartoe Ds. Gispin
komt, gaan we geheel mede:

Al kunnen wij dus uit een theoretisch oogpunt de
onkerkelijke zending niet goedkeuren, toch willen we
haar ook niet beschouwen als een uitloofsel van de
revolutie. Gedachtig aan het bekende gezegde: dat
God met een zonnemans stok wel eens een recht
slag doet, en dat er wel eens iets geschiedt hetwelk
niet behoort te geschieden, maar dat geschied zijnde
toch niet ongedaan kan of behoort gemaakt te worden,
bovenal hetzelve op het ambt der geloofgen in ver-
valsche kerken en tegenover slapende en ontrouw-
ambtsdragers, willen wij ook acht geven op de lessen
der praktijk. En dan aarzelen we niet te zeggen dat
ook hier het Woord des Heeren geldt: verderf het
niet; want er is een reden in.

Natuurlijk.

Hoe zou ooit zonder een aandrrijving van den
Heiligen Geest zoo machtige Zendingen ont-
staan zijn; en hebben voortbestaan?

KUYPER.

Officiële berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De deputaten door de Voor. Synode daar-
toe aangewezen, onderzochten in hunne ver-
gadering van 8 en 9 October II. enkele broe-
ders, om te weten of zij van den Heere mochten
begaafd blijken met de singuliere gaven, be-
doeld in art. VIII D. K.

De uitslag van dat deputaten aangaande
slechts drie der opgekomen broeders, name-
lijk de broeders: A. Groenewegen, R. G.
Kamans en D. Kollberg, vrijmoedigheid kon-
den vinden goed te keuren, dat zij te zijner
tijd bij de classis hunner woonplaats zich tot
het praeparatoir examen zouden aanmelden,
om eerst na gunstigen afloop van dat examen,
hetoepbaar verklaard te kunnen worden.

Namens deputaten,
C. C. Schot Cz., scriba.

Verlag van de buitengewone ver-
gadering der gecomb. classis
Gouda—den Haag op 14 Oc-
tober 1890.

De vergadering wordt geopend door Ds.
Brouwer met het lezen van Ps. 79 en gebed.
De vergadering kiest tot voorzitter Ds. Sluyter
en tot scriba Ds. Sikkel.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.
De commissie voor het onderzoek der creden-
tiebrieven, bestaande uit de br. Ds. v. Kas-
teel en v. d. Lee, rapporteeren, dat er 18
kerken afgevaardigden gezonden hebben.

De vergadering hooft vervolgens een oefening
van br. de Jong en raadt hem aan zich verder
te oefenen onder leiding van een tweetal die-
naren des Woords. Gedurende dezen tijd mogen
de kerken hem niet laten optreden.

Na de pauze doet de voorz. de rondvraag
volgens art. 41 K. O. Twee gemeenten ont-
vangen vermindering van vacaturgeld. Op
de vraag, of een huwelijk na het overlijden
der vrouw met haar zuster geoorloofd is, wordt
geen definitief antwoord gegeven. Indien de
vader geen belijdenis deed en de moeder wel,
dan zal zij mogen antwoorden op de doop-
vragen. Ds. Sikkel wordt consul van Vianen.

De classis adviseert de kerken van Reeuwijk,
Sluipwijk en Haastrecht de vroeger ge-
sloten overeenkomst niet te ontbinden.

Na een examen dat alleen schriftelijk gestemd
wordt, als de classis daartoe besluit.

Ds. Winckel rapporteert namens de kerk-
visitatoren.

De deputaten Synodi doen verslag van de
acta der prov. Synode van Z.-Holland, gehou-
den te Rotterdam.

Op de eerstvolgende vergadering zullen de
broeders Taal en Boekholt onderzocht worden.

De br. Ds. Winckel en Ds. Sikkel zullen de
kerk van Nieuwerkerk bijstaan.

De kerk van Loosdunnen zal de nog niet
ontkomen kerk van Ter Heijde helpen; en de
kerk van Naaldwijk die van „Graveenda“.

De broeders Ds. Ozinga en J. G. Klapwijk
stellen een regeling der vacaturbeurten voor.
Dienovereenkomst wordt besloten.

De volgende vergadering zal gehouden wor-
den op den eersten Dinsdag van jan. '91 en
bijeengeroepen worden door de kerk van Voor-
burg.

De voorz. sluit de vergadering en gaat voor
in gebed en dankzegging.

Namens boveng. classis,
J. BROUWER,
h. t. actarius.

Naaldwijk, Oct. '90.

De kerkeraad der Ned. Gereform. kerk te
Hijkersmilde maakt langs deren weg belang-
hebbenden bekend, dat zijn adres, door drukke
werkzaamheden van den voormaligen scriba,
thans is: Br. T. v. d. Ploeg jn. te Smilde.

Namens den kerkeraad,
M. FERNHOOT, praesid.
T. v. d. PLOEG JES., scriba.
Smilde, 21 Oct. 1890.

De financiële commissie der classen Haar-
lem—Alkmaar bericht met hartelijken dank dat
hij haar is ingekomen voor de noodlijdende
kerk te Anna-Paulowna: Van de kerken van
Harlingen f 35.85, Aalten f 5.85, Haarlem
f 10, Wormer f 2, Zuidwilde f 10, Gaastmeer
f 1.50, Hoogeveen f 6, Lollum f 7.50, Ger-
kesklooster f 10, Reeuwijk f 4.82, N. Schar-
woude f 4.15, Amersfoort f 7.50, St. Anna-
Parochie f 7, Amsterdam f 35, Maasland f 15,
Haarlemmermeer f 2.50, Bozium f 4.53, Nieuw-
veen f 2.69, Vorden f 4, Hugowaard f 4.07 1/2.
Delft f 10, Terborg f 1.50.

Voorts werd ingezameld door den heer G.
W. A. te Koudekerk, Alphen en Oudshoorn:
van G. V. E. f 0.50, A. d. J. f 0.50, Joh. v. L.
f 1, F. H. f 0.50, N. N. f 0.50, K. B. f 1,
J. H. f 1, V. A. f 2.50, G. K. E. f 0.50, Wed.
A. v. N. f 1, Meij. A. v. N. f 1, C. J. v. G.
f 1, A. L. D. f 1, F. S. f 0.50, W. v. W.
f 1, A. V. f 1.50.

Te „Hage“ van K. f 1, E. N. f 1, C. E.
f 1, B. J. f 0.50, N. N. f 1, Dr. v. F. W. f 1,
J. H. E. f 1, N. N. f 2.50, N. N. f 1, N. N.
f 0.50, Mevr. wed. v. W. f 1.50, Mevr. v. W.
f 1, M. E. f 2.50, Mr. H. S. V. f 2.50, N. N.
f 1, N. N. f 2.50, v. S. f 2.50, E. E. f 1,
H. M. V. f 2.50, H. B. f 2.50, F. W. f 5, H. W.
f 5, Mevr. wed. F. f 1, Meij. N. N. f 0.50, N. N.
f 0.50, J. A. W. f 0.50, R. K. f 2, L. M. f 0.50,
N. N. f 0.50.

Namens de commissie voornomd.,
Ds. W. DEN HENGST.

Zending.

Uit oude dagen.

Toen landen en staten als Nederland en
Engeland, na den tijd der Hervorming allengs
sterker geworden, ook de kracht in zich ge-
voelden tot verre overzeesche tochten en on-
dernemingen, lag toch eigenlijke zendingarbeid
niet in hun macht. Want allereerst moest ge-
zorgd voor de geestelijke behoeften der land-
genooten daarginds. De zending was toen,
waar zij gedreven werd eer koloniaal dan bui-
tenlandsch. Evenwel heeft de schrijver grooten
eerbied voor wat ook op deze wijze door En-
gelsen en andere volken van Europa werd
verricht.

Men zou er bij kunnen voegen, dat onze
Nederlandsche zending met enkele uitzonde-
ringen ook nog nu koloniaal is en zulks voor-
eerst wel blijven zal, zolang voor een arbeids-
veld met 10 maal meer inwoners dan het moe-
derland bevat, nog zoo droef weinig is gedaan.

In het algemeen gesproken echter, werd in
de vorige eeuwen het werk der zending niet
met trouw en ijver behartigd. Het gebod om
het Evangelie „allen creaturen“ te prediken,
de kracht van dat Evangelie op geestelijk en
stoffelijk gebied, ook waar macht noch geweld
kon baten, werd evenmin recht verstaan, als
men den toestand der volken, die buiten God
leefden, kende.

Hoe dit kwam? De traagheid en nalatig-
heid was, zegt Storow, vrucht van Rome's
kerkeverachting. De zendingijver die het
Romeinsche rijk, die Noord- en West-Europa

voor Christus gewonnen had, was lang uitge-
bleescht. Drie volle eeuwen vóór de Hervor-
ming gingen voorbij zonder dat een ernstige
poging werd gedaan om de grenzen des Chris-
tendoms uit te breiden.

Men vergeet toch niet, dat de zendingijver
der Roomsche kerk voortspoot uit de Her-
vormingsbeweging der 16de eeuw. Dat een
derde van Europa verloren ging, verwekte den
ijver, prikkelde den trots van Rome, dat nu
poogde zijn invloed te behouden door elders
veroveringen te gaan maken. Spanje in Ame-
rika, Portugal in Azië waren dienstvaardige,
machtige helpers voor den vurigen ijver van
mensen als Loyola, Xaverius en hun volge-
lingen.

Dit nu werkte terug op de Protestanten.
't Valt toch niet te ontkennen, dat de ijver die
tot kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“ schijnen als voor een Zending-
vergadering geschreven.

„Hoeveel van 't oppervlak des aardrijks,“ zegt
hij, „is nog onbekend, dat de ijver die tot
kolonisatie en 't winnen van bekeerlingen
dreef, ten deele werd gewekt door hetgeen van
Roomsche zijde werd verricht. Toch was er
ook overal goed onder het schuim, en zegt
Storow, soms waar men 't niet zou zoeken,
b. v. bij Erasmus. Sommige gedeelten uit zijn
„Predikkunde“